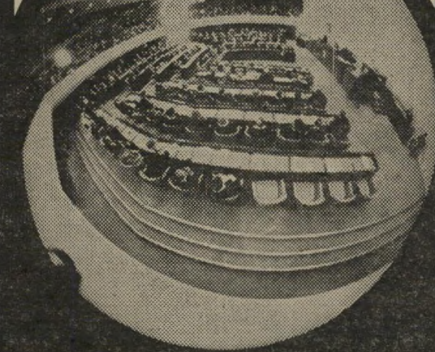

הישגת ביניים

מאת אורי אבנרי

8-6 בדצמבר 1971

להכיר מיד

בבוגלה דש!

כשהתכנסה הכנסת בשבוע שעבר, היו עיני העולם כולו מרותקות למזחמת בנגלהדש, שפרצה זה עתה.

אולם הכנסת לא דנה בנושא זה. היא התייחסה למנו כדלי. הנשיאות דחתה אפילו את הצעתנו הרחופה להעלות לסדר-היום את המזחמה.

בכל זאת לא ויתרנו על העלאת העניין. עוד באותו יום, כשנאמתי על נושא אחר לגמרי (המצב במישטרה), סיימתי את דברי במילים אלה:

אורי אבנרי: ...לא הייתי רוצה לרדת היום מן הבמה הזאת. מבלי לומר לפחות פסוק אחד על המאורעות שעיני העולם כולו נשואות אליהם. ברגע זה נתון לבנו ללוחמים למען שיחרור בנגלהדש. אני קורא לממשלת ישראל להיות הממשלה השנייה בעולם, שתעניק הכרה לממשלת הקה"ל ליה החופשית של בנגלהדש! הממשלה הראשונה היתה, כמובן, הודו.

האם יש דין

למשה דיין?

המאורע הדרמטי ביותר בכנסת, במשך השבוע כולו, היה העימות בין משה דיין ובינינו בקשר עם פרשת ה"עתיקות". שאותה העליתי בכנסת לראשונה לפני חודש. משה דיין עצמו דאג, במתכוון, להענקת מימד דרמטי לפרשה זו.

ביום השני, בשעה שש בערב, הגיש אמנון זכרוני למזכירות הכנסת את ציור השאלות שלנו בעניין זה. ביניהן היתה שאלתה אחת שהיתה מכוונת למשה דיין עצמו.

עוד לפני כן התקשרה לישיבתו של דיין עם מזכירות הכנסת, ושאלה אם הוגשה שאלתה כזו. דיין הודיע שהוא רוצה לענות עליה כבר למחרת היום.

איך ידע דיין שישנה שאלתה כזאת, עוד לפני שהוגשה? (בדרך כלל עוברים כמה ימים עד שהשאלתה עוברת מן הכנסת למשרד השר, ולדין השר עצמו).

יש לכך רק הסבר אחד. אותה שאלתה עמדה להתייחס גם מעל עמודי העולם הזה. באותו בוקר עצמו נשלח הנוסח שלה לצנזורה הצבאית. יחד עם שאר הח"מ של העיתון. נראה כי הצנזורה הודיעה על כך מייד לדיין עצמו — נוהג שהוא די המנה.

על כל פנים, ברגע שנודע לדיין שעומדים להגיש שאלתה כזאת, החליט לתפוס את השר בקרניו, ולענות עליה מייד — כבר למחרת היום. הידיעה התפשטה מייד בכנסת, וגרמה לצפייה מתוחה.

למחרת היום היתה המלאה מלאה יותר מן הרגיל בשעה זו. הח"כים דינקו, כי שמעו שדיין יענה על שאלתה זו בשעה 16.00 בדיוק, מייד עם פתיחת הישיבה. גם זה היה מאוד-מאוד בלתי-רגיל.

קורה לעיתים ששר עונה על שאלתה אשר הוגשה רק יום לפני כן. אבל בכל המקרים האלה מדובר על "שאלות מוזמנות". כלומר: כששר מסויים רוצה

לדבר על משהו מעל דוכן הכנסת, הוא "מוזמן" שאלתה אצל חבר-הכנסת או אצל סיעה קרובה, והתשובה מוכנה עוד לפני השאלה. אך איני זוכר אף מיקרה אחד שבו ענה שר תוך פחות מ-24 שעות על שאלתה של יריב. דיין לא הסתפק בכך. הוא עשה דבר שאין לו תקדים כלל.

לפי נוהל הכנסת, מחליט השר על אילו שאלות הוא רוצה להשיב ביום מסויים. אך מאחר שהחליט, מסדרת מזכירות הכנסת את השאלות האלה לפי מיספריהן ה"סידוריים" (כלומר: לפי סדר הגשתן על-ידי השואלים), והשר עונה עליהן לפי סדר זה.

הפעם דרש דיין במפורש להקדים את השאלתה שלי — האחרונה בתור — לכל שאר השאלות. הוא ענה עליה לפני כל האחרות.

וכאילו לא די בכל אלה כדי להעניק לעניין את הדרמטיות המירבית, דאגו אנשי דיין גם להזמין את ה"טלוויזיה". זו שירתה את דיין נאמנה: צילמה ושדרה את הקטע הרצוי לו של תשובתו, מבלי להראות את האולם, מבלי להתייחס כלל למליאה, ומבלי להזכיר את השאלה הנוספת ואת התשובה עליה. הכל מוזמן, מוכן וארוז מראש.

את תשובתו הארוכה של דיין ננתח ביתר אריכות במקום אחר בגליון זה. ניתחתי אותה, פחות או יותר, מראש.

הבעייה שעמדה לפנינו היתה: איזו שאלה נוספת לשאול?

כידוע, מותר לנו, לפי הנוהל האווילי הקיים, לשאול רק שאלה נוספת אחת, ושר זרין יכול להתחמק בנקל ממתן תשובה עניינית עליה. דיין עצמו מומחה לכך מאין כמוהו. כי תשובותיו לשאלות הן בדרך כלל קצרות ביותר (לדוגמה: "לשאלה 1 — כן, לשאלה 2: לא. לשאלה 3: "איני יודע"). השואל צריך לקלוט ולהבין את התשובה במהירות הבזק, ולנסח את שאלתו הנ"כ סתם תוך מחצית השנייה — אחרת איחר את המועד. הפעם החלטנו להכין את שאלתנו הנוספת מראש. היה עלינו לבחור בין עשרות שאלות אפשריות, שאת

JUDEAN ARTIFACTS FROM MOSHE DAYAN

We are proud to offer for sale genuine artifacts from the famed Dayan Collection. Gen. Dayan personally signed, dated and indicated the origin on each piece of these biblical treasures dating from 1700 B.C. to 300 B.C. From \$100.00 to \$200.00 each.

SUPERIOR STAMP & COIN CO., INC.
517 W. 7th St., Los Angeles, Ca. 90014
(213) 627-2621

המודעה ב"לוס-אנג'לס טיימס"

כולן רצינו לשאול. בסופו של דבר החלטנו על השאלה הבאה, עליה השיב דיין לפי הפרוטוקול כלהלן:

אורי אבנרי: שאלה נוספת: — כבוד השר, אני מחזיק פה בידי מודעה שנחתמה בעתון לוס אנג'לס טיימס מיום 12.10.70, בה מופיעים למכירה פרטיים אר"כיאולוגיים מתקופת התנ"ך, מאוספו המפורסם של משה דיין, במחיר של 100 ו-200 דולר כל אחד.

לאור המודעה הזאת, ולאור עטיפה 12 של פקודת העתיקות האוסר ייצוא עתיקות, וסעיף 25 האוסר מיסחר בעתיקות, הייתי מבקש לדעת: האם קיבלת היתר לחפור, לחפש, לסחור או לייצא עתיקות, ואם לא — מה מקורן של העתיקות המוצעות שם?

משה דיין: זאת אמנם לא בדיוק שאלה נוספת, ובדו"א לא בדיוק בתחומי משרד-הביטחון. אבל אני ברצון עונה עליה, ואני שמח שאתה מפנה את השאלה אלי.

אשר לחלק האחרון — לא קלטתי בדיוק, כבר אמרתי בדברי, שרפי מיטב הכרתי אינני עובר על אף חוק מחוקי העתיקות.

שנית — אינני מייצא ואינני סוחר בעתיקות. אשר למודעה — לא מן הנמנע שהקונה, או האיש מלוס-אנג'לס, בהיותו בארץ, קנה עתיקות שמקורן ב"אוסף שלי, וכפי שמסר דוברי לפי הוראתי — מדי פעם אני מוציא מן האוסף שלי עופדים ומזכר אותם, ואז יכול להיות שהוא קנה אותם בארץ, ואחרי-כך מוכר אותם בלוס-אנג'לס.

אורי אבנרי: גם זה בניגוד לחוק, במפורש!

בכך לא נסתיים העימות לגמרי. כי מייד לאחר מכן הגיש דיין הצעת-חוק (בנוגע לאזורים סגורים בתחום ישראל), והתולכתני גם עליה.

פתחת את דברי במילים: **אורי אבנרי:** כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. בי הביאו את הצעת-החוק הזאת לקריאה ראשונה, והדמיה אורו ש"רהביטחון היום הפעם השנייה. רפעתם את המדינה, וזררו בי תמיחה כמה מתשובותי לשאלתה מסויימת. אחרי גמר נאומי ושאר הנאומים, השיב דיין לויי

כזה, ותוך כדי כך הזכיר אותי בהקשר אחר, מבדה יותר:

משה דיין: שמעתי, גם נשאלתי על כך בכנסת והשבתי, כי נכון הדבר שהיו כנראה שלוש פניות של שלושה שרים בישראל, ואני בתוכם, אל עורך אל אהרם, הסנין הייכל, בצורה זו או אחרת, שרצו להידבר איתו.

לדעתי, המאלף בדבר הוא התשובה, לא אמר הש"ח צניתי, אלא ההפגנות, קבל עולם, של הסנין הייכל: תראה, שלושה שרים ישראלים רצו לדבר איתי, ואני כמובן אינני רוצה לדבר איתם.

מה הרבותא הגדולה? אנחנו יושבים על הסואץ. מה רצו לעשות לו? שלושה שרים ישראלים רצו לדבר איתו. מה ההתפארות הגדולה שהוא איננו מוכן להידבר איתם?

אנחנו זכינו שבכנסת יושב רק עורך עיתון אחד, עורך שבועון; אבל אני בטוח שאילו פנו אליו שלושה שרים מצריים, והיו רוצים להידבר איתו, לא היה בש"ח צנות כזאת דוחה אותם, היה מסכים לדבר איתם, אף על פי שהם אינם יושבים על הירקון, אלא מעבר לתעלת סואץ.

חולי-נפש, אבל

לא משוגעים!

הצעת-חוק מוזרה הבליטה את המצב המוזר הקיים בכנסת.

הצעת-החוק: היא הובאה על-ידי ש"רהבריאות, ויק"ט טור ש"ס"טוב, ובאה להכריח חולי-נפש לשלם בעד הטי"י פול בהם בבתי-החולים, אפילו אם נשלחו לשם בצו של הפסיכיאטר הממשלתי. ישוחרר מזה רק מי שאין לו אמצעים.

המצב המוזר: כל הנואמים, מכל הסיעות, נאמו נגד הצעה זו. אבל היה ברור מראש שכל אנשי-הקוא"ל יוציאו יצביעו בעד, מתוך משמעת. (היא נתקבלה בסוף ברוב של 25 נגד 14).

פתחתי את דברי בכמה פסוקים אירוניים: **אורי אבנרי:** אילו היה מזדמן חולה-ירוח לאולם

ושומע את הדיון, היה ודאי מגיע למסקנה שהכנסת תחזיר את הצעת-החוק לממשלה, פה אחד. אבל מכיוון שלנו יש הגיון אחר, הגיון נורמלי כביכול, ברור לגמרי שההצעה תתקבל, רוב הנואמים היו צריכים, בעצם, לסיים נאומיהם בפסוק: "אני מתנגד לחלוטין להצעת-החוק, ועל כן אצביע בעדה".

יש כאן ליקוי פרלמנטרי, גם במתכונת הקיימת של קואליציה ואופוזיציה. אם יש דעת ל-כ"כ אחידה של כל הנואמים מכל הסיעות נגד הצעת-החוק הרי זה גובל באבסורד להעביר את הצעת-החוק לוועדה.

יש בדיחה האומרת: מה זה גמל? — סוס שתוכנן על-ידי ועדה, אולם שום ועדה אינה יכולה להפוך גמל לסוס.

אחד הדברים בהם יכולים אנו להתפאר במדינה ה"זאת" — ואולי זה אחד הדברים החיוביים ביותר שיש לנו מהמסורת היהודית — הוא העיקרון הסוציאלי של "יש-ראל ערבים זה לזה", בייחוד בתחום הבריאות.

...לגבי חולי נפש, אני בכלל איני מבין. בימי הביניים היו מלקים חולי-נפש בשוטים, כדי לגרש מהם את השטן. לא התייחסו אל מחלת-הנפש כאל מחלה, אלא כאל דיבוק; התמכרות לשטן או פשע.

בימינו אין עוד יוכוח שזו מחלה, ואולי אחת הגורעות שבמחלות. האם אדם צריך לשלם בעד הטיפול בו? ...כבוד היושב-ראש, דעתי היא שאין לגבות תשלום כלשהו ממשפחה של חולה-נפש, ועל אחת כמה וכמה שאין לגבות תשלום מחולה-נפש. שאינו מבקש להיות מאושפז בבית-חולים לחולי-נפש, אלא שכופים זאת עליו ולוקחים אותו לשם בכוח. אתם רוצים שהוא עוד ישלם בעד השתות הכפוייה שם?

זה לא תענוג גדול להיות מאושפז בבית-חולים לחור-לינפש בישראל, מי שישלם בעד זה — הוא לא רק חולה-נפש, אלא משוגע.

לשוטרים

לשבות - אבל...

לפי הצעת-חוק אחרת, לא יוכלו בתי-הדין לעבודה לטפל ברוב העניינים של שוטרים וסוחרים. התנגדו גם לכך:

אורי אבנרי: ...יש מדינות בעולם שבהן השוטי"רים שובתים. היו בזמן האחרון שביתות של שוטרים במיספר מדינות.

אינני רוצה להרחיק לכת עד כדי כך, ואיני חושב שצריכים להרשות שביתות של שוטרים, אבל אני גם מתנגד למצב ההפוך.

אם השוטר יהיה משולל כל הגנה מיקצועית, כאשר אין הוא יכול להתאגר באיגוד מקצועי, אין הוא יכול להכריז שביתה, אין הוא יכול לפנות לבית-דין לעבודה — איך יושג אי-פעם שיפור בתנאי עבודתו?

אנחנו חיים במדינת ישראל ומכירים את המדינה ה"זאת. מי שאינו לוחץ, אינו מקבל. זוהי עובדה פשוטה מאוד.